

УДК 343.979

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ В УКРАЇНІ

Олег ЛУГОВИЙ,

аспірант кафедри криміналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено визначенню етапів становлення та формування законодавства, спрямованого на забезпечення протидії рейдерству в Україні. Передусім автором аналізується реальний стан і масштаби рейдерства, наголошується на відсутності інтегрованої офіційної статистики злочинів, пов'язаних із цим явищем, а наявні дані не відображають дійсного поширення рейдерства.

Проаналізувавши прийняті за роки незалежності України нормативно-правові акти, спрямовані на врегулювання й оптимізацію відносин серед суб'єктів господарювання, з метою усунення причин та умов існування рейдерства автор систематизує наявні причини поширення рейдерства в Україні з урахуванням сучасних умов.

Також робиться висновок, що чинні норми щодо протидії проявам рейдерства розосереджені в різних нормативно-правових актах і різних галузях національного законодавства, у зв'язку з чим запропоновано розроблення окремого Закону України «Про організаційно-правові засади протидії рейдерству», який здатний підвищити ефективність протидії рейдерським захопленням і мінімізувати збитки як окремих суб'єктів господарювання, так й економіки України загалом.

Ключові слова: рейдерство, рейдерська атака, протидія, законодавство, антирейдерські закони.

LEGAL REGULATION OF COUNTERING THE CORPORATE RAIDING IN UKRAINE

Oleh LUHOVYI,

Postgraduate Student of the Department of Forensics
of the National University "Odesa Law Academy"

SUMMARY

The establishment and formation stages of legislation directed into the providing of countering corporate raiding in Ukraine are determined in the article. Firstly, the author is analyzing the actual status and extent of the corporate raiding, and emphasizing the lack of integrated official offenses' statistics related to the aforementioned phenomenon, at the same time existing data do not reflect the valid spread of the corporate raiding.

The author systematizes the actual causes for the spread of corporate raiding in Ukraine taking into account current circumstances. The aforesaid systematization was based on analyses of legal acts that have come into force during the years of Ukrainian independence. Those acts are directed to regulation and optimization of relations among business entities with a target to eliminate the roots and conditions of corporate raiding existence.

Furthermore, the author concludes that contemporary norms for counteracting the corporate raiding dispersed in the various regulations acts and the different branches of national legislation. Consequently, the author offers the elaboration of an individual law "The organizational and legal principles of counteracting raiding", which can increase the effectiveness of counteracting commercial raiding takeover and minimize damages for individual entities and the whole economy of Ukraine.

Key words: corporate raiding, raider attack, counteraction, legislation, anti-raiding laws.

REGLEMENTAREA LEGALĂ A COMBATERII ATACULUI ÎMPOTRIVA ATACURILOR ÎN UCRAINA

REZUMAT

Articolul este dedicat definirii etapelor de formare și formare a legislației menite să asigure lupta împotriva atacului în Ucraina. În primul rând, autorul analizează starea reală și amploarea atacării și subliniază lipsa statisticilor oficiale integrate privind crimele legate de fenomen, iar datele existente nu reflectă adevărata răspândire a atacului.

După analizarea actelor juridice normative adoptate pentru anii de independență a Ucrainei, menite să reglementeze și să optimizeze relațiile dintre entitățile economice, cu scopul de a elimina motivele și condițiile de atac al existenței, autorul sistematizează motivele existente pentru răspândirea atacului în Ucraina, ținând cont de condițiile actuale.

Autorul concluzionează, de asemenea, că normele existente privind combaterea manifestărilor atacului sunt dispersate în diferite acte juridice și în diferite ramuri ale legislației naționale, în legătură cu care se propune elaborarea unei legi separate „Cu privire la principiile organizatorice și legale de combatere a atacului”, care poate crește eficacitatea contracarării, captarea raiderului și minimizarea pierderilor atât pentru entitățile individuale, cât și pentru economia Ucrainei în ansamblu.

Cuvinte cheie: raiding, atac raider, contracarare, legislație, legi anti-raid.

Постановка проблеми. Рейдерство в Україні в його сучасних національних проявах є процесом деструктивним і вкрай шкідливим для розвитку економіки, суспільства й держави; у довгостроковій перспективі воно негативно впливає на соціальну ефективність економіки, яка реалізується в роз-

витку сфери освіти, науки, охорони здоров'я, захисту навколишнього середовища, демографії, збереження соціальної стабільності та розвитку інноваційної активності [1, с. 24].

Що стосується реального стану й масштабів рейдерства, то варто зазначити, що інтегрованої офіційної

статистики злочинів, пов'язаних із цим явищем, сьогодні не існує. Наявні офіційні дані щодо застосування ст. 206² Кримінального кодексу (далі – КК) України (протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації), на жаль, жодним чином не відображають дійсного поширення рейдерства.

Актуальність теми дослідження. У загальних рамках окреслити масштаби діяльності рейдерів можна лише звернувшись до експертних оцінок.

Так, за оцінками Д.В. Зеркалова, за період з 2004 р. по 2006 р. в Україні захоплено близько 2000 підприємств [2, с. 4].

На 2007 р., за даними З.С. Варналія та І.І. Мазур, рейдерство набуло системного характеру: кількість захоплень сягала 3000 на рік, результативність рейдерських атак становила понад 90%, а середньостатистична норма прибутку рейдера в Україні дорівнювала близько 1000% [3, с. 130–131].

За даними Т.М. Бабич, станом на 2010 р. в Україні діяло від 35 до 50 професійних рейдерських груп, загалом під рейдерські атаки потрапило 3,7 тис. суб'єктів господарювання, а річний обсяг рейдерського перерозподілу власності становив у середньому від 2 до 3 млрд. доларів США [4, с. 2].

Інші дані наводило МВС України: у 2009 р. зареєстровано 103 факти, пов'язані з порушенням прав законних власників і силовим захопленням підприємств, у 2010 р. – 59, у 2011 р. – 27, у 2012 р. – лише 18 [5, с. 29–33].

За даними, що наводить М.І. Копитко, протягом 2010–2014 років шороку в Україні фіксувалося понад 1300 рейдерських нападів, результативність яких сягала понад 80%. При цьому економіка країни внаслідок розповсюдження рейдерства шороку втрачає 19,5–64,2 млрд. грн. У 2015 р. з 3000 рейдерських атак успішними були 2700 [6, с. 73].

Як зазначають експерти Ради бізнес-омбудсмена, в опублікованому Всесвітнім економічним форумом Індексі глобальної конкурентоспроможності за 2016–2017 роки за показником «захист права власності» Україна посідає 131 місце серед 138 країн [7].

А.О. Ополінський, оперуючи даними Генеральної прокуратури України, зазначає, що протягом 2013–2018 рр. в Україні відбулося 1690 рейдерських захоплень, у тому числі 539 – протягом 2017–2018 років. Найбільша кількість захоплень відбулася у 2017 р. – 414, найменша зареєстрована у 2014 р. – 234 захоплення [8, с. 75].

Усі наведені оцінки, попри значний розбіг в абсолютних показниках, безумовно, свідчать про широке розповсюдження фактів рейдерських захоплень в Україні.

Стан дослідження. Зважаючи на це, протягом останніх років підготовлено значну кількість наукових робіт і публікацій, присвячених тим чи іншим проблемам протидії рейдерству.

Водночас варто зазначити, що значна частина вітчизняної спеціальної літератури з проблематики визначення поняття, а також особливостей протидії рейдерству має описовий або публіцистичний характер, який лише констатує присутність такого явища без урахування національно-історичних особливостей і відмінностей правового регулювання або містить перелік недоліків чинного законодавства. Така література, як правило, не містить наукового навантаження, концентруючись переважно на поверховому аналізі окремих прикладів так званих «ворожих» поглинень.

З одного боку, серед основних недоліків системи протидії злочинам, пов'язаним із рейдерським захопленням підприємств, поряд із проблемами загальноекономічного, політичного, організаційно-управлінського, адміністративно-правового характеру дослідниками вказується на недо-

сконалість роботи системи правоохоронних органів у цій сфері (прокуратури, національної поліції, органів безпеки, податкової міліції, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань), відсутність належної взаємодії між ними в протидії злочинам цієї категорії, нездатність більшості співробітників оперативних і слідчих підрозділів здійснювати ефективний пошук, запобігання злочинам, нейтралізацію, документування та розслідування злочинів у цій сфері, а також уживати дієвих заходів з метою знешкодження рейдерських груп та осіб, що забезпечують їх підтримку в органах державної влади, місцевого самоврядування, судах і правоохоронних органах.

З іншого боку, у вітчизняній правовій науці існує насправді досить незначна кількість праць, присвячених саме комплексній методикі протидії злочинам, пов'язаним із рейдерським захопленням підприємств.

Переважну кількість досліджень із проблематики рейдерства здійснено в галузях адміністративного, господарського права, кримінології та економічних наук. Серед наявних дисертаційних праць чільне місце посідають дослідження М.А. Колесніка, Ю.А. Берлача, Ю. А. Хатнюка, О.А. Туєва, Д.О. Андрєєва, О.А. Туркот та інших дослідників, у яких представлений аналіз низки аспектів досліджуваної проблеми.

Разом із тим зазначені дослідження, маючи велику теоретичну і практичну значимість, не охоплюють усі актуальні сьогодні аспекти протидії рейдерству, особливо з урахуванням нових положень кримінального закону й кардинально оновленого кримінально-процесуального законодавства.

У зв'язку з цим цілісне дослідження наявних проблем правового регулювання протидії рейдерству видається досить актуальним як у теоретичному аспекті, так і для потреб практики.

Ураховуючи вказане, **метою та завданням статті** є здійснення аналізу наявних проблем правового регулювання протидії рейдерству й визначення можливих шляхів їх вирішення з урахуванням сучасних умов в Україні.

Виклад основного матеріалу. Влада із запізненням реагувала на нові виклики. Прийняття перших антирейдерських законів відбулося лише в середині 2000-х років, коли явище стало масовим і фактично почало загрожувати економічній безпеці держави.

Тим не менше упродовж останніх п'ятнадцяти років в Україні ухвалено низку нормативно-правових (у тому числі законодавчих) актів щодо протидії поширенню рейдерства.

Одним із перших кроків законодавчої діяльності держави з протидії рейдерству стало прийняття Закону України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 [9]. Важливість прийняття цього Закону зумовлювалася особливостями процесуального законодавства. Як правило, особи, які не брали участі у справі, але чий інтересів безпосередньо стосувалося судове рішення, були позбавлені реальної можливості ознайомитися з текстами судових рішень, а отже, і можливості їх оскарження. Цю обставину повною мірою використовували рейдери в тісній співпраці з корумпованими суддями, які охоче виносили корисні для рейдерів судові рішення без залучення до участі у справах тих осіб, чий права й законні інтереси порушувалися.

Завдяки прийняттю Закону України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005, зокрема, усі судові рішення стали відкритими й підлягали оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення та підписання (ст. 2); для доступу до судових рішень судів загальної юрисдикції створено Єдиний державний реєстр судових рішень, куди вносяться всі судові рішення й окремі думки суддів, викладені в письмовій

формі (ст. 3); судові рішення, унесені до реєстру, стали відкритими для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України (ст. 4); особи, які не брали участі у справі, якщо судові рішення безпосередньо стосуються їхніх прав, свобод, інтересів чи обов'язків, наділялися правом звернення до апарату відповідного суду із заявами про надання можливості ознайомлення із судовими рішеннями та виготовлення їх копій (ст. 9).

Звичайно, прийняття цього Закону не вирішило проблеми винесення суддями незаконних рішень на користь рейдерів, однак принаймні наділило суб'єктів господарювання й інших власників активів додатковими процесуальними можливостями щодо захисту їхніх прав і законних інтересів.

Корисним у справі протидії рейдерським проявам, пов'язаним із маніпулюванням корпоративними правами учасників господарських товариств, стало прийняття Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову» від 22.12.2006 № 9 [10]. Відповідно до ст. 5 цієї Постанови, судам заборонялося вживати таких заходів забезпечення позову, які пов'язані з втручанням у внутрішню діяльність господарських товариств (наприклад, забороняти скликати загальні збори товариства, складати список акціонерів, що мають право на участь у них, надавати реєстр акціонерів і приміщення для проведення зборів, підбивати підсумки голосування з питань порядку денного тощо).

Крім того, у справах про захист трудових чи корпоративних прав не допускалося забезпечення позову шляхом зупинення дії рішення про звільнення позивача з роботи та зобов'язання відповідача й інших осіб не чинити перешкод позивачеві у виконанні ним своїх попередніх трудових обов'язків, оскільки так фактично ухвалювалися рішення без розгляду справи по суті.

Указом Президента України «Про заходи щодо посилення захисту права власності» від 12.02.2007 № 103/2007 [11] Кабінету Міністрів України за участі Верховного Суду України та Генеральної прокуратури України для забезпечення прав і законних інтересів акціонерів під час вирішення корпоративних конфліктів доручено проаналізувати факти рейдерства й за результатами аналізу з урахуванням міжнародного досвіду вирішення подібних питань внести в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України проект закону про встановлення кримінальної відповідальності за рейдерство. Цим же Указом доручалося розробити й запропонувати внесення змін до законодавства, що регулює депозитарну діяльність, обіг цінних паперів та управління корпоративними правами держави.

Спробою часткового розв'язання проблеми відсутності органу, що міг би принаймні координувати вжиття заходів з протидії рейдерству, стало створення, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2007 № 257 [12], Міжвідомчої комісії з питань захисту прав інвесторів, протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств. Основними завданнями комісії визначено сприяння координації дій державних органів у справі протидії рейдерству, а також підготовка пропозицій щодо формування й реалізації державної політики в цій сфері. З метою виконання покладених на неї завдань комісію, зокрема, наділено повноваженнями проводити моніторинг стану виконання органами виконавчої влади заходів щодо протидії порушенням прав інвесторів, незаконному поглинанню та захопленню підприємств; забезпечувати оперативний обмін між державними органами відповідною інформацією; організувати роботу зі збирання й моніторингу інформації про факти незаконного поглинання та захоплення підприємств; проводити аналіз звернень та інших

документів на предмет наявності ознак незаконного поглинання й захоплення підприємств; брати участь у розробленні проектів нормативно-правових актів; розробляти й подавати Кабінету Міністрів України рекомендації та пропозиції, інформувати громадськість про результати своєї діяльності тощо.

Однак, як справедливо зазначається дослідниками, комісія не була наділена імперативними повноваженнями, а її рішення мали дорадчий, рекомендаційний характер, деякі державні органи не звертали на них уваги [13, с. 81].

Сам термін «рейдерство» в Україні вперше отримав офіційне тлумачення в Декларації цілей та завдань державного бюджету на 2008 р., схваленій Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 № 316 [14], відповідно до якої рейдерством визнано протиправне захоплення підприємства.

Важливим кроком на шляху законодавчого закріплення заходів з протидії рейдерству стало прийняття Закону України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 [15]. Закон визначив порядок створення, діяльності, припинення, виділу акціонерних товариств, їхній правовий статус, права й обов'язки акціонерів. Головним завданням Закону стало посилення захисту прав акціонерів. Закон забезпечував гнучкість у прийнятті важливих рішень щодо діяльності акціонерного товариства, зменшував можливість конфліктних ситуацій між акціонерами, передбачав чітку заборону на штучне обмеження права власності акціонера. З прийняттям закону акції товариств ставали іменними та могли існувати лише в бездокументарній формі; кворум для загальних зборів установлено у 60% від кількості акцій, що мають право голосу для прийняття рішень; рішення, що стосуються внесення змін до статуту товариства, зменшення або збільшення статутного капіталу, виділення або припинення товариства могли прийматися лише більше ніж трьома четвертими голосів акціонерів від їх загальної кількості; передбачався прозорий механізм купівлі та відчуження крупного й контрольного пакету акцій.

Наступною знаковою подією в боротьбі з проявами рейдерських захоплень стало прийняття Законів України «Про внесення змін до деяких законів України щодо недопущення захоплення підприємств, установ, організацій» від 18.09.2008 [16] і «Про внесення змін до ст. 67 Господарського процесуального кодексу України щодо забезпечення позову» від 17.09.2008 [17]. Важливим стало те, що Закон від 17.09.2008 визнав неприпустимим забезпечення позову шляхом заборони: проведення загальних зборів акціонерів або учасників господарського товариства та приймання ними рішення; надання емітентом, реєстратором, зберігачем, депозитарієм реєстру власників іменних цінних паперів, інформації про акціонерів або учасників господарського товариства для ведення загальних зборів товариства; участі акціонерів або учасників у загальних зборах товариства, визначення правомочності загальних зборів акціонерів або учасників господарського товариства.

Загалом, як зазначається фахівцями, це справило позитивний вплив у вигляді зменшення кількості рейдерських захоплень підприємств із застосуванням неправосудних судових рішень [18, с. 9].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств» від 09.06.2010 № 1199-р [19] затверджено адресований органам державної виконавчої влади розгорнутий план заходів з протидії рейдерству, серед яких, зокрема, підготовка та внесення до Верховної Ради України законопроектів щодо протидії рейдерству; упровадження змін до порядку обігу акцій акціонерних товариств; розроблення системи

електронного документообігу між учасниками депозитарної системи; зміна порядку контролю за діяльністю арбітражних керуючих; унесення змін до порядку реєстрації права власності тощо.

Важливим заходом щодо криміналізації окремих проявів рейдерства стало прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання діяльності юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 10.10.2013 [20]. Законом доповнено КК України статтями 205¹ (піддроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців) і 206² (протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації).

Серед законодавчих ініціатив останніх років варто зазначити Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності» від 06.10.2016 [21] (так званого «антирейдерського» закону). Цим Законом, зокрема, удосконалено та посилено кримінальну відповідальність за протидію законній господарській діяльності, піддроблення документів, що подаються для проведення державної реєстрації прав на нерухоме майно, і зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (державних нотаріусів, державних реєстраторів, державних і приватних виконавців); посилено адміністративну відповідальність посадових осіб, які порушують установлені законом строки проведення державної реєстрації фізичних і юридичних осіб або громадських формувань або порушують установлений порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень; унесені суттєві зміни до законодавства, що регулює порядок державної реєстрації прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських об'єднань, анулювання свідоцтва на право зайняття нотаріальною діяльністю, використання електронних підписів тощо.

Одним із останніх документів у цій сфері є Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності» від 03.10.2019 [22]. Законопроект передбачив усунення низки правових прогалин, які створювали проблеми власникам нерухомості й бізнесу, і зміну чинного порядку реєстрації майнових прав: припинення діяльності акредитованих суб'єктів (у пояснювальній записці до Законопроекту законодавець звернув увагу на недоцільність подальшого використання інституту так званих акредитованих суб'єктів, оскільки значна їх кількість брала активну участь у сумнівних або й відверто злочинних реєстраційних діях); запровадження обов'язковості нотаріального посвідчення договорів про відчуження корпоративних прав; упровадження принципу одночасності вчинення нотаріальної дії та державної реєстрації прав; підвищення відповідальності за порушення відповідних реєстраційних процедур.

Висновки. Результати дослідження дають можливість серед причин поширення рейдерства насамперед указати недосконалість і фрагментарність національної правової бази загалом, у тому числі недоліки законодавства, що регулює корпоративні конфлікти: чинна нормативно-правова база не дає змоги належним чином регламентувати цивілізовані методи ведення бізнесу в галузі злиття й поглинання; відсутність розвинутого цивілізованого фондового ринку; тотальну корумпованість службових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, співробітників правоохоронних і контролюючих органів, суддів; недосконалість процесуального законодавства та законодавства, що регулює порядок виконання судових рішень; загальну неефективність роботи правоохоронних

органів, суду, органів виконання судових рішень; сумнівне з погляду законодавства (а іноді й відверто незаконне) походження активів багатьох підприємств, найчастіше приватизованих із використанням різноманітних незаконних схем; недостатній рівень правової підготовки керівництва, юридичних та інших служб суб'єктів господарювання – об'єктів рейдерських атак; непрозорість фінансової діяльності суб'єктів господарювання, що стають об'єктами рейдерських нападів: значна їх частина тією чи іншою мірою використовує в діяльності незаконні інструменти й схеми ведення бізнесу (відповідно, чим більш прозорою й законною є діяльність компанії, тим менш цікавою вона є для потенційних рейдерів); тривалу економічну кризу, фінансову слабкість багатьох підприємств, що є привабливими для рейдерів, тощо.

У зв'язку з тим що чинні норми щодо протидії проявам рейдерства розосереджені в різних нормативно-правових актах і різних галузях національного законодавства, доцільним виглядає розроблення окремого закону, який буде здатний підвищити ефективність протидії рейдерським захопленням і мінімізувати збитки як окремих суб'єктів господарювання, так й економіки держави загалом.

У відповідному законі, якому можна дати назву «Про організаційно-правові засади протидії рейдерству», доцільно закріпити поняття й ознаки рейдерства; визначити мету й завдання протидії рейдерству; установити систему правоохоронних органів, що здійснюють протидію рейдерству, чітко визначити їхні повноваження та порядок ужиття заходів з протидії рейдерству з урахуванням вимог кримінального процесуального законодавства й законодавства про оперативно-розшукову діяльність, а також особливості нагляду за здійсненням антирейдерської діяльності; установити повноваження інших інституцій (органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, неурядових організацій) із питань запобігання окремим проявам рейдерства, окреслити напрями їх взаємодії з правоохоронними органами держави й бізнес-середовищем; окреслити права та гарантії забезпечення прав суб'єктів господарювання, інших осіб під час здійснення заходів, спрямованих на протидію рейдерству; визначити систему організаційно-правового, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення протидії проявам рейдерства в Україні.

Список використаної літератури:

1. Розслідування злочинів, пов'язаних із рейдерським захопленням підприємств : навчально-методичний посібник / авт. кол. : Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, А.О. Шелехов та ін. ; НУ «ОЮА», рец. Ю.П. Аленін. Одеса : Фенікс, 2015. 149 с.
2. Зеркалов Д.В. Рейдеры. Пособие. Киев : КНТ, 2007. 188 с.
3. Варналій З.С., Мазур І.І. Рейдерство в Україні: передумови та шляхи подолання. *Стратегічні пріоритети*. 2007. № 2 (3). С. 129–136.
4. Бабич Т.М. Рейдерство в Україні – загроза національній безпеці. *Віче*. 2010. № 14. С. 2–5.
5. Гега П.Т., Пустовіт В.А. Сутність протиправного перерозподілу та відчуження власності в Україні (рейдерство). *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія й практика)*. 2013. № 1 (29). С. 29–36.
6. Копитко М.І. Проблема рейдерства в Україні. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 1. С. 73–77.
7. Системний звіт Боротьба з рейдерством: сучасний стан та рекомендації / Рада бізнес-омбудсмена. URL: <https://boi.org.ua/publications/systemicreports/1134-systemic-report-combatting-raidership-current-stat/> (дата звернення: 02.12.2019).
8. Ополінський А.О. Особливості рейдерства в Україні: інструменти запобігання і протидії протиправному заволодін-

ню майном підприємства, установи, організації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. 53. Том 2. С. 74–77.

9. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22.12.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3262-15> (дата звернення: 02.12.2019).

10. Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va009700-06> (дата звернення: 02.12.2019).

11. Про заходи щодо посилення захисту права власності : Указ Президента України від 12.02.2007 № 103/2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/2007> (дата звернення: 02.12.2019).

12. Положення про Міжвідомчу комісію з питань захисту прав інвесторів, протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2007 № 257. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/257-2007-п> (дата звернення: 02.12.2019).

13. Рейдерство: витоки, процедури, способи запобігання : монографія / О.А. Бурбело, Г.В. Козаенко, Ю.С. Погорелов, С.О. Бурбело. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. 184 с.

14. Декларація цілей та завдань державного бюджету на 2008 рік (Бюджетна декларація), затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 № 316. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/316-2007-п?find=1&text=рейдер> (дата звернення: 02.12.2019).

15. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (дата звернення: 02.12.2019).

16. Про внесення змін до деяких законів України щодо недопущення захоплення підприємств, установ, організацій : Закон України від 18.09.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/540-17/ed20080918> (дата звернення: 02.12.2019).

17. Про внесення змін до ст. 67 Господарського процесуального кодексу України щодо забезпечення позову : Закон України від 17.09.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/513-17> (дата звернення: 02.12.2019).

18. Грек Б.М. Кримінально-правова характеристика об'єктивної сторони рейдерства та його відмінність від суміжних злочинів. *Адвокат*. 2009. № 9 (108). С. 6–11.

19. План заходів щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.06.2010 № 1199-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1199-2010-р> (дата звернення: 02.12.2019).

20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання діяльності юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Закон України від 10.10.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642-18/sp:max15> (дата звернення: 02.12.2019).

21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності : Закон України від 02.11.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1666-19> (дата звернення: 02.12.2019).

22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності : Закон України від 03.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-20> (дата звернення: 02.12.2019).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Луговий Олег Миколайович – аспірант кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія»

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Luhovyi Oleh Mykolaiovych – Postgraduate Student of the Department of Forensics of the National University “Odesa Law Academy”

luhovioleh@ukr.net